هێرشی سەر عەفرین و کەرکوک لە کام هەلومەرج و کام سیاسەت لە پشتیانەوە

نوری بەشیر…

هێرش و کوشتاری دەوڵەتی تیرۆریستی تورکیا بەسەر خەڵکی مەدەنی عەفرین لە سێ هەفتە نزیک دەبێتەوە و وڵاتانی سەرمایەداری جیهانی چی لە ناوچەکەو چی لەجیهاندا نەک هیچ کاردانەوەیەکی جیدیان لەخۆیان نیشان نەداوە بەدژی، بەڵکو بێدەنگی و لایەنگری پاساوەکانی دەوڵەتی بۆرژوا ئیسلامی تورکیا و ئەردوگان دەکەن. پاساوی پارێزگاری لەسنوری تورکیا لەدژی تیرۆر و هێرش بەسەر پەیەدەی لایەنگری پەکەکە، لەکاتێکدا دەوڵەتی ئەمریکا لە سەرەتای جەنگێک کە لەسوریا لەژێر ناوی دژی تیرۆر و داعشدا بەرێی خست لەو نێوەدا هەزاران کەس لەخەڵکی مەدەنی بوونە قوربانی سیاسەتی شەڕخوازانەو بەرژەوەندیەکانی ئەمریکا و کۆمەڵگە وێرانکرا، لایەنگری و نزیکایەتی خۆی تا ئێستاشی لەسەر بێت لەگەڵ هێزەکانی پەیەدە نیشانداوە، بەڵام ئەمڕۆ لە بەرامبەر لەشکرکێشی و کوشتاری نا ئینسانیانەی تورکیادا لەگەڵ هاوپەیمانە غەربی و ناوچەییەکان و هێزەکانی رکابەری وەک روسیاو هاوپەیمانەکانی لەدنیا و ناوچەکەدا هەمان پاساو بۆ کوشتاری دەوڵەتی ئیسلامی ئەردوگان دەهێننەوە.

هەموو ئەو پاساوانە بۆ هێرش و کوشتاری تورکیا بۆ سەر خەڵکی مەدەنی عەفرین و ناوچەیەک کە لەچاو باقی ناوچەکانی تری سوریادا ئارامترو خەڵکەکەی دەتوانن هەناسەیەکی باشترو دورتر لەشەڕو کوشتاری سوریا هەڵبکێشن، هەمان پاساوی هێرش و لەشکرکێشیە کە ئەمریکاو هاوپەیمانە غەربی و ناوچەییەکانی کە حەشدی شەعبی و سوپای قودسی جمهوری ئیسلامی ئێران بە سەرپەرستی قاسم سلەیمانی و هێزەکانی حکومەتی عەبادی کردیانە سەر کەرکوک و دوزخورماتوو و ناوچەکانی دەوروبەری، بەڵام ئەمەی دووەمیان لەشەرایتێکی راستەوخۆی دوای دەرکردنی هێزەکانی داعش لەموسڵ و لە هەلومەرجی تازەی وڵاتی عێراقدا بوو کە لەشکرو حەشدی شەعبی عێراقی بەسەرکەوتوو هاتنە دەرەوە، پاساوەکانی پشتی ئەم هێرشەش بۆ دەنگدانی خەڵکی کوردستان لەریفراندۆمەکدا بەزۆرینەی دەنگ بەجیابوونەوە ناو زەدیان کردوو هێزگەلێکی زۆری ناوچەیی و ناوخۆ

لە ناسیونالیستە کوردەکان و چەپەکانیان لەدەوری کۆکردەوە. لەکاتێکدا تەپڵی دیموکراسی ئەمریکاو هاوپەیمانە غەربیەکانی دەستی ناسیونالیزمی کوردی بۆ دیموکراسی مافی دەنگدانی خەڵك لەدنیادا گوێی خەڵک هەراسان دەکات، وە حزبە ناسیونالیستەکانی کوردایەتی دەهۆڵیان دەکوتا بۆ ئەمریکا و غەرب و دیموکراتیەتەکەی، بەڵام بەمافی ڕەوای خەڵکی کوردستان نازانن کە ئازادانە دەنگ بدەن.

پاساوەکانی هێرشی تورکیا بۆ عەفرین و پاساوەکانی دەوڵەتی عێراق و حەشدی شەعبی و دەوڵەتی جمهوری ئیسلامی ئێران بۆ سەر کەرکوک و تەئیدکردنی لەلایەن ئەمریکا و هاوپەیمانە ناوچەییەکان و غەربەوە لەلایەک و روسیاو ئێران و هاوپەیمانانی، راستیەکانی ئەو هەلومەرجە ناخاتە ڕوو، بەڵکو واقعیەتی ئەو هێرشانە یەکەم لە شکستەکانی ئەمریکادایە لە ناوچەکەدا و سەردەرهێنانی هێزەکانی روسیاو هاوپەیمانانی لەسوریاوە بۆ ناوچەکەو لایەنگری لە سیاسەت و بەرنامەکانی تورکیا، کە بەخۆی لەلایەک هەلومەرجی نالەبارو شەڕی سوریا گەورەتر دەکات و درێژە بەکوشتارو کاولکاریەک دەدات کەلە ٢٠١١ وە ئەو کۆمەڵگەیەی لە بەریەک هەڵوەشاندوەو دەخالەتی وڵاتانی ناوچەکە بۆ هەلومەرجی سوریا زیاتر دەکات، بەرگریەکانیان لەپاساوی تورکیا کەسنورەکان دەپارێزێت لەتیرۆر لەهەموو کات پوچترە، کە ئەو بەرەو قوڵایی ناو خاکی سوریا دەکشێت، پاساوەکان و لایەنگری لەو پاساوانە لەوە پوچترە ئەمریکا و روسیا و هاپەیمانەکانیان دژایەتی بە تیرۆرو داعش تاکید دەکەنەوە لەکاتێکدا دەورەی شەڕی دژی داعش دەوڵەتی تورکیا بەئاشکرا دەست لەناو دەستی داعش و هاوکاری سەرەکی داعش بوو و ئێستاش هێزە پەرشوبڵاوەکانی داعش و باقی هێزە ئیسلامیەکانی سەربەخۆی کۆکردۆتەوە لەگەڵ هێزە سەربازیەکانی تورکیادا لەبەرەی پێشەوەی جەنگەکەن، واتە ئەگەر تیرۆر و تیرۆرست لەناوچەکەدا هەبێت ئەوە دەوڵەتی فاشیستی ئیسلامی ئەردۆگان و تورکیایە، کە دەرگیری ئەزمەیەکی ناخۆ بووەو دەیەوێت لەڕێگای هێرش و دەخالەتی لەسوریادا وەک وڵاتێکی کراوە رۆژێک بە ئێران و رۆژێکی تر بە سعودیەو حزبوڵای لوبنانی و رۆژێکی تر بە قەتەر چارەیەک بۆ هەلومەرجی ئەزماوی تورکیا بدۆزێتەوە.

کەواتە هێرشی سەر کەرکوکی ١٦ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٧ و ئێستای سەر عەفرین لەهەلومەرجێکی دوای دەرکردنی هێزە چەکدارەکانی داعشە لەموسڵ و ناوچەی رەقەی سوریادا، کە نە ئەمریکا لەعێراق و نە لەسوریا بەو بەرنامەو سیاسەتەی خۆی نەگەیشتووە، وە روسیاو هاوپەیمانەکانیشی بەهەمانشێوە، وە هیچ لایەک لەو دوو قوتبە

گەورەیە هیچ بەدیلێکیان بۆ ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست پێ نیە و هەریەک لەچاوەڕوانی نفوزو هێزگرتنی خۆیدایە و بەتایبەت بە ئایندەی سوریا و لەوێوە بۆ وڵاتانی تری ناوچەکە چاویان بڕیوە، وە لەعێراقدا جنوب و ناوەڕاست بەدەست جمهوری ئیسلامیەوەیە و کوردستان نیوەی بەدەست ئەمریکاو نیوەکەی تری بەدەست ئێران و تورکیاوەیە، کە بۆ ئەمریکا کێشەیەکی تری نفوزی ئێرانە لەپاڵ کێشەی لەگەڵ روسیادا. لە سوریاش بەهەمان شێوە ئەمریکا لەڕووی سیاسی و سەربازیەوە ئەوەی ویستی بەتەنها خۆی وەک زلهێزی جیهانی و دوایی لەگەڵ هاوپەیمانە غەربیەکانی کە دەسەڵاتی بەشار ئەسەد بروخێنێت دەسەڵاتێکی سەر بە ئەمریکا جێنشین بکات بو ئەمەش کەمەکێکی زۆری هێزە ئیسلامیەکانی کرد، بەڵام هەرزوو شکستی هێناو ئەو هێز و کەمەکانەی هەمووی بووە هێز و پاڵپشتی داعش و وڵاتانی ناوچەکە لەسعودیە و قەتەر و تورکیا… بۆیە بەناچار ناوچە کوردیەکان کە پێشڕەویەکیان کردبوو لەدژی داعش و ئاسایشی ئەو ناوچانە لەچاو باقی سوریاداو وەستانەوەی دژی داعشدا باشتر بوو، بەناچار ئەمریکا هاوکاری کردن کە بەرژەوەندیەکانی لەوێوە بەواتە پێشەوەو منافەسەی روسیا و ئێرانی پێبکات، هەروەک لە ٢٧ ساڵی رابردوودا هاوکاریەکی زۆری حکومەتی هەرێم و یەکێتی و پارتی کرد، بەڵام دواجار چ ئەمریکاو غەرب و چ روسیاو ئێران و هەموو هاوپەیمانیان بەرژەوەندیان لەگەڵ دەوڵەتانی مەرکەزی و ناوچەکەدا هەیە و داواکان و پاراستنی خەڵکی کورد زمان لەناوچە کورد نشینەکانی سوریا و عێراقدا دەکەنە قوربانی سیاسەت و بەرژەوەندی خۆیان، ئەگەر وانیە جمهوری ئیسلامی ئێران بە چ یاسایەکی نێودەوڵەتی و سیاسەتێک پێش لەشکری بە حەشدی شەعبی و سوپای عێراق دەکات بە ناو خاکی عێراق و کوردستان، تورکیا بە چ یاسایەکی نێودەوڵەتی دەچێتە ناو خاکی سوریا و بە لەشکرێکی دەیان هەزاری و هێزەکانی داعش و ئیسلامیەوە کوشتاری خەڵکی مەدەنی و کاولکاری دەکات، ئەمە تەنیا جەنگی زلهێزەکان و لەرێگای وڵاتانی ناوچەکە و هێزە محلیەکانەوە دەچێتە رێوەو هەریەک لەو هێزە گەورانەش ئامادە نین لەبەر خاتری خەڵکی مەدەنی سوریا و عێراق و کوردستان دەست لەبەرژەوەندی خۆیان لەو وڵاتانە هەڵگرن و سازشێک بکەن، هەموو کۆبوونەوەکانی جنێف و ئاستانەمان بینی کە پێش کۆبوونەوەکان فەشەلەکانیان ئاشکرا بوون لەسەر هەلومەرجی سوریا.

پوچی پاساوی عێراق و ئێران بە لەشکرکێشی بەسەر کەرکوک بەبەهانەی ریفراندۆم و دەنگدان بەجیابوونەوە و لەشکرکێشی و کوشتاری دەوڵەتی تورکیا بەسەر عەفرین بەبەهانەی پاراستنی سنور لەتیرۆر و ترس لە

پەیەدە، تەنیا بەلایەنگری ئەمریکا وهاوپەیمانەکانی تەواو نا بێت و ئەو لایەنگریە بەرۆشنی لە سیاسەت و کارو بەرنامەی ژمارەیەکی زۆر لە حزبەکانی کوردایەتی لە باڵێکی یەکێتی و گۆڕان و ئیسلامیەکان و شاسوارەکاندا بەئاشکرا عەمەلی کرایەوە کە پاساوەکانی ئەمانیش هەمان قسەی سواوی ئەمریکاو هاوپەیمانە جیهانی وناوچەییەکانن، کە بۆ خۆی دۆستایەتیەکەیان تازە دەکەنەوە. کە هەموو تەبلیغاتی ئەو هێزانەی کوردایەتی کەڕوو بەرەو بەغداو عەبادی بوون و چاویان لەدەرگای ئەمریکایە کەئێستا کارنامەی ئەمەریکا لەعەفرین دەبینن نە ریفراندۆمیان ئەنجامداوە و نەداوای جیابونەوەشیان کردوە، ئایا قس□□ی□کیان بۆ ئەو هێرشانە چیە، جگە لەخۆشخەیا□□ی ب□سیاس□□تی ئەمریکا و کلکایەتی ب□ و□تانی ناوچەکە.

بۆ حزبەکانی کوردایەتی شتێک نیە تەنیا شەڕی کورسی و پارەیە کە ئەوەی پۆڵ بریمەر لەسەر بارزانی و تاڵەبانی وتویەتی کەچاویان لە سەر بڕە پارەیەکی زیاترە، ئیتر ئایندەو چارەنوسی خەڵکی کوردستان بەرەو کوێ دەچی بۆ ئەوان کێشەیەک نیە. ١٦ی ئۆکتۆبەرو تەسلیمکردنی نێوەی خاکی کوردستان لەلایەن باڵێکی یەکێتی و پێشلەشکری بۆ ئێران هەروەک کارنامەی بارزانی لە ٣١ ئابدا وایە و بەرگری نەکردنی پارتی و یەکێتی بۆ یەک رۆژ لە لەبەرامبەر حەشدی شەعبیدا هەمان کارنامەیان لە ٢٧ ساڵی د□س□□تداری و دا بەشکردنی کوردستانە بەزۆنی زەردو سەوزو پارێزگاری لە ناوچەی د□س□□تیان و نۆکەری بۆ ئەمریکاو و□تانی ناوچەکە.

هەلومەرجی ناوچەکە و سیاسەتێک لەپشتی ئەو یاریانەی کە زلهێزە جیهانیەکان و و□تانی ناچەکە بەڕێیان خستووە بۆ بەرژەوەندی و جێگاو رێگای خۆیان لە سوریا و عێراقدا لەسەر حسابی کوشتاری خەڵکی مەدەنی و بێدەسەڵات، زۆر ناڕۆشن و سەرلێتێکدەرەو کۆمەڵگەیان پێ چەواشە کردوەو ئەو حزبە ناسیونالیستیە کوردانەیان کردووە بە تۆپی مەیدانی یاریکەو ئەوانیش کاریان چەواشەکاری و خۆڵکردنە چاوی خەڵکە بۆ جێگا گرتن ئەگەر شانسیان هەبێت لەئایندەی سەرکەوتنی ئەمریکا لەو کێشانەدا. ئەو هەلومەرجە ناڕۆشن و تاریکەی ناوچەکە بەشێکی زۆری ئەو چەپە نا کۆمەڵایەتی و ئایدیۆلۆژی گەرەی گرتۆتەوە کە بە دەهۆڵی ئەمریکا و حزبە ناسیونالیستیەکان هەڵدەپەڕن و چاویان لەئاست رێگاچارەی دەرچوونی کۆمەڵگای کوردستان لە چوارچێوەی حکومەتی فیدراڵی قەومی و ئیسلامی و تایفی عێراقدا نابینێت و کەبە عەمەلی وەک حزبەکانی کوردایەتی دەکەونە ئەوەی چاویان لە رێگاچارەی ئەمریکا و ئێرانە ڕوو ل□ بەغدا و عەبادی.

١٤/٢/٢٠١٨